

Peter Kažimír

podpredseda vlády a minister financií
Slovenskej republiky

SEKRETARIAT PREJASNOSTI NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	
Datum zaevidovania: 10-11-2018	
Číslo spisu: PREDS-588/2018	
Listy 11-	Prilohy 1x MATERIAL
RZ	ZH

Bratislava 12. novembra 2018

Číslo: MF/018492/2018-26

Vážený pán predseda,

na základe článku 12, odsek 3 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti je Ministerstvo financií Slovenskej republiky povinné v prípade, ak výška hrubého dlhu verejnej správy dosiahne 50 % podielu na hrubom domácom produkte a zároveň nedosiahne 53 % podielu na hrubom domácom produkte, zaslať Národnej rade Slovenskej republiky písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie.

V prílohe Vám predkladám materiál „Zdôvodnenie výšky dlhu a návrh opatrení na jeho zníženie“, ktorým Ministerstvo financií Slovenskej republiky naplňa požiadavku Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

S pozdravom

v. z. Thurner

Príloha: Zdôvodnenie výšky dlhu a návrh opatrení na jeho zníženie

Vážený pán
Andrej Danko
Predseda Národnej rady Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky

Zdôvodnenie výšky dlhu a návrh opatrení na jeho zníženie

November 2018

Obsah

I.	Zhrnutie.....	3
II.	Vývoj hrubého dlhu verejnej správy	3
III.	Znižovanie hrubého dlhu verejnej správy na horizonte prognózy (2018 - 2021).....	4
IV.	Uplatnenie sankcií podľa Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti	6

I. Zhrnutie

Októbrová notifikácia Eurostatu potvrdila pokles hrubého dlhu verejnej správy v roku 2017 na úroveň 50,9 % HDP. Podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti sa dlh nachádzal v najnižšom sankčnom pásme. Z toho vyplýva povinnosť Ministerstva financií SR zaslať písomné zdôvodnenie výšky dlhu do Národnej rady SR, vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie. Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti predpokladá od roku 2018 každoročné znižovanie sankčných pásiem o 1 p. b. až kým najnižšie pásmo dosiahne hodnotu 40 % HDP (rok 2027). Aktuálny odhad Ministerstva financií ako aj Európskej komisie zo svojej jesennej prognózy predpokladá, že hrubý dlh VS sa dostane už v tomto roku mimo sankčné pásma dlhovej brzdy (pod 49 % HDP). Pokračujúca konsolidácia verejných financií predstavená v Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2019 až 2021 sa bude naďalej prejavovať rastúcim primárnym prebytkom hospodárenia vlády. Spolu s akcelerujúcim rastom ekonomiky dostane hrubý dlh VS od roku 2019 výraznejšie pod sankčné pásma. V budúcom roku klesne dlh na úroveň 47,3 % HDP. Na konci horizontu prognózy, v roku 2021, bude hrubé verejné zadĺženie dosahovať 44,8 % HDP, s rezervou 1,2 p. b. HDP pod najnižším sankčným pásmom. Čistý dlh bude klesať rýchlejšie. Do roku 2021 sa dostane pod hranicu 40 % HDP. Po naplnení prognózy bude slovenská fiškálna pozícia lepšie pripravená na prípadnú krízu, či spomalenie ekonomického rastu. Vytvorí sa aj rozpočtový priestor na absorbovanie vplyvov z očakávaného starnutia populácie, ktoré prinesie razantnejšie zvýšenie verejných výdavkov približne o dve dekády.

II. Vývoj hrubého dlhu verejnej správy

Vypuknutím hospodárskej a finančnej krízy¹ v roku 2009 hrubý dlh Slovenska postupne narástol nad úroveň 50 % HDP. Primárnym dôvodom jeho zvýšenia bol prepád ekonomickej aktivity, ktorá vyústila do výpadku daňových príjmov a tým aj vyšších schodkov verejnej správy. Reakciou na krízu boli aj prijaté opatrenia na európskej úrovni v podobe vzniku stabilizačných mechanizmov v roku 2011, ktoré dodatočne navýšili aj hrubý dlh SR VS. V roku 2013 hrubý dlh VS kulminoval na úrovni 54,7 % HDP².

Po roku 2013 sa tento nepriaznivý vývoj podarilo stabilizovať a dlh začal klesať. Okrem zníženia deficitu verejnej správy z pokrízových 7,5 % HDP v roku 2010 až na úroveň 2,2 % HDP v roku 2016³ prispelo k poklesu dlhu aj hospodárske oživenie. Kým priemerný rast dosahoval medzi 2009 až 2013 približne jednopercenčné tempo, od roku 2014 do roku 2016 sa priemerné tempo rastu ekonomiky dostalo nad 3 %. Silnejší pokles dlhu bol však limitovaný deflačným vývojom ekonomiky.

V roku 2017 dosiahol podľa jesennej notifikácie Eurostatu hrubý dlh verejnej správy výšku 50,9 % HDP. Jednalo sa tak o štvrtý rok kontinuálneho poklesu hrubého dlhu (3,8 p. b. kumulatívne od jeho kulminácie v roku 2013). Okrem dosiahnutia historicky najnižšieho deficitu na úrovni 0,8 % HDP a prvého primárneho prebytku sa pod razantnejší pokles dlhu v roku 2017 podpísalo aj odrazenie inflácie od dna a udržanie reálneho rastu HDP nad 3 %.

V roku 2018 dosiahne hrubý dlh VS podľa prognózy MF SR výšku 48,7 % HDP⁴ a dostane sa tak prvýkrát od zavedenia ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti mimo sankčné pásma. Aktuálny návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2019 až 2021 zahŕňa opatrenia, ktoré povedú k udržaniu zadĺženia Slovenska mimo sankčných pásiem na celom horizonte prognózy. Hrubý dlh klesne v tomto období o ďalšie takmer 4 p. b. V roku 2019 sa očakáva dlh na úrovni 47,3 % HDP pri plánovanom poklese salda VS k približne vyrovnanému

¹ V roku 2009 zasiahla ekonomiku Slovenska globálna finančná kríza, čo sa prejavilo v jej poklese o 6,5 %. V danom roku narástol dlh o 7,8 p. b. z predkrízovej úrovne 28,5 % HDP.

² V roku 2013 predstavoval vplyv medzinárodných záväzkov Slovenska v rámci Európskeho nástroja finančnej stability (EFSF) a Európskeho mechanizmu pre stabilitu (ESM) na hrubý dlh verejnej správy 3,3 p. b..

³ V metodike ESA2010.

⁴ Oficiálna prognóza publikovaná v [Návrhu rozpočtového plánu SR na rok 2019](#).

miernejším tempom, čo zabezpečí aj nárast primárneho prebytku z 0,6 % HDP v roku 2017 až na úroveň 1,2 % HDP v roku 2021. V horizonte prognózy znížia primárne prebytky dlh verejnej správy priemerne o 1 p.b. HDP ročne. Tento pozitívny efekt bude kompenzovaný približne stabilne vyvíjajúcimi sa úrokovými nákladmi na obsluhu dlhu, ktoré zvyšujú dlh v priemere o 1,1 p. b. ročne.

Tabuľka 1: Bilancia hospodárenia VS (% HDP)

	2012 S	2013 S	2014 S	2015 S	2016 S	2017 S	2018 OS	2019 N	2020 N	2021 N
1. Celkové príjmy	36,3	38,7	39,3	42,5	39,2	39,4	39,2	38,4	38,6	37,7
Daňové príjmy	15,7	16,6	17,4	18,1	17,9	18,3	18,4	18,4	18,2	17,8
Sociálne zabezpečenie	12,5	13,5	13,6	14,0	14,3	14,8	15,0	14,5	14,2	13,9
Nedaňové príjmy	5,2	5,3	5,0	5,2	5,1	5,1	4,4	4,3	4,2	4,1
Ostatné príjmy	2,9	3,3	3,3	5,3	1,9	1,3	1,5	1,2	2,0	1,9
2. Celkové výdavky	40,6	41,4	42,0	45,1	41,5	40,2	39,8	38,5	38,6	37,5
Kompenzácie	8,2	8,6	8,8	8,9	9,1	9,2	9,1	9,2	9,5	9,3
Medzispotreba	5,5	5,5	5,6	5,9	5,5	5,7	5,5	5,6	5,8	5,6
Úrokové náklady	1,8	1,9	1,9	1,7	1,6	1,4	1,3	1,2	1,1	1,0
Sociálne transfery	18,9	19,0	19,1	18,9	19,1	18,5	18,2	17,4	16,6	16,0
Kapitálové výdavky	3,4	3,4	3,7	6,4	3,5	3,3	3,1	2,4	2,6	2,9
Ostatné výdavky	2,8	3,0	2,9	3,3	2,7	2,2	2,7	2,7	3,0	2,7
3. Nominálne saldo (1-2)	-4,3	-2,7	-2,7	-2,6	-2,2	-0,8	-0,6	-0,1	0,0	0,2
4. Primárne saldo (3 - Úrokové náklady)	-2,6	-0,8	-0,8	-0,8	-0,6	0,6	0,6	1,1	1,1	1,2

Zdroj: MF SR

2. Makroekonomický vývoj

Keďže hrubý dlh je vyjadrený v pomere k HDP, k poklesu zadĺženia mimo sankčné pásma dlhovej brzdy výrazne prispieva aj pozitívny makroekonomický vývoj. V priemere dosiahne na horizonte prognózy reálny rast 4-percentné tempo. Kulminovať bude v roku 2019 na úrovni 4,5 % (ekonomika ešte zrýchli vďaka nábehu novej produkcie v automobilovom sektore) s miernym postupným poklesom smerom k svojmu potenciálu v ďalších rokoch. Spolu s očakávaným rastom spotrebiteľských cien nad inflačným cieľom Európskej centrálnej banky (2 %) bude nominálny rast dosahovať na horizonte prognózy v priemere približne 6,5 %-né tempo rastu. K poklesu dlhu bude reálny ekonomický rast spolu s infláciou prispievať v priemere 3 p. b. ročne.

3. Ostatné faktory

Pokles dlhu v pomere k HDP bude tlmený negatívnou hodnotou zosúladenia deficitu a dlhu (Tabuľka 2). Jedná sa najmä o rozdiel akruálneho a hotovostného deficitu VS od roku 2019. Kým v akruálnom vyjadrení bude verejná správa hospodáriť približne vyrovnane, dlh budú priamo navyšovať hotovostné schodky, ktoré súvisia najmä s investičnými výdavkami v sektore obrany⁷. Zároveň dôjde k postupnej kumulácii prebytkov viacerých subjektov VS (najmä samospráv), ktoré sa prejavia v náraste likvidity VS. Nárast stavu hotovosti je viditeľný na rýchlejšom poklese čistého dlhu v porovnaní s hrubým dlhom (BOX 1).

Tabuľka 2: Zosúladenie deficitu a dlhu (% HDP)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zosúladenie dlhu a deficitu (príspevok k zmene dlhu)	-1,3	0,6	0,2	1,7	1,6	1,6
1. Rozdiel medzi hotovostnými a akruálnymi údajmi	-0,9	0,0	-0,1	1,2	1,1	0,8
2. Zmena stavu finančných aktív	-0,4	0,7	0,2	0,6	0,7	0,7
Zmena hotovosti VS	0,8	0,7	0,2	0,6	0,7	0,7
Zmena iných aktív	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Diskont pri emisii dlhopisov	-0,4	-0,2	0,0	0,1	0,2	0,2
4. Diskont pri splácaní dlhopisov	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
5. Ostatné	0,3	0,2	0,0	-0,2	-0,3	-0,1

Zdroj: MF SR

⁷ V akruálnom vyjadrení tieto operácie ovplyvnia saldo až v momente dodania, ktoré sa očakáva za horizontom prognózy.